VIIKONVAIHDE

PASSIPAIKALLA

Henkeä haistamaan

Kansanedustaja, pastori **Juhani Alaranta** (kesk.) esitti aikoinaan eduskunnan istuntosalin ovelle puhalluskoetta. Kokoomuksen porilaisedustaja **Sampsa Kataja** ei ole suuren salin viinasekoilujen uranuurtaja, mutta ei sellaista kovin usein tapahdu.

Pötypuhetta sen sijaan on, että takavuosina oltiin maistissa puhuneille lempeämpiä.

Lapin pappi **Lauri Impiö** (kok.) soperteli 1980-luvulla pöntössä omiaan. Seuraavissa vaaleissa tuli lähtö että paukahti. Samoin kävi 1970-luvulla teologian tohtori **Olavi Lähteenmäelle** (kok.), jolle lounas oli vierähtänyt näkyvän pitkäksi.

Mutta jos edustaja istuu rauhassa paikallaan, ei hänen henkeään kukaan käy haistamassa. Puhemieslegenda **K.-A. Fagerholm** (sd.) sentään kehotti **Matti Kekkosta** (ml.) kotiin ajamaan partaa, kun tämä astui saliin suoraan rasittavalta maakuntamatkalta, mutta KAF olikin **Kekkosen** appiukko.

Ammattimiehellä arvonsa

Sahayrittäjä **Teuvo Hakkarainen** (ps.) ei ole vuodessa löytänyt rooliaan kansanedustajana. Se on valitettavaa, koska pk-yrittäjiä on eduskunnassa kovin vähän ja se porukka kuitenkin Suomen uudet työpaikat luo.

Hakkarainen on erikoisalallaan kansainvälinen kyky. Mies, joka osaa takoa sahanterään oikean jännityksen, elättää itsensä missä tahansa maapallon kolkassa.

Jyrki Katainen (kok.), **Jutta Urpilainen** (sd.), **Timo Soini** (ps.) ja **Mari Kiviniemi** (kesk.) ovat puhetyöläisiä, joiden työmarkkina-arvo Suomen rajojen ulkopuolella on sangen kyseenalainen.

Ihmisillä on demokratiassa oikeus valita eri alojen ammattilaisia luottamushenkilöikseen. Miksi sahuri olisi sen ihmeellisempi kuin kilpahiihtäjä, lääkäri, pappi, televisiotoimittaja, opettaja tai varatuomari? Mikään näistä tehtävistä ei sinänsä pätevöitä politiikkaan.

Hakkaraista on viinaseikkailujensa vuoksi vaadittu eroamaan eduskunnasta. Eduskunnasta ei pääse eroon anomalla vaan vaaleissa.

Vaaliuudistus kutistui

Suuri vaaliuudistus kuihtui pariin vaalipiiritarkistukseen. Vuonna 1960 jaettu Kuopion lääni muuttuu yhtä kulmaa lukuun ottamatta yhdeksi vaalipiiriksi. Mikkelin läänin itäinen osa liitetään Viipurin läänin läntiseen vaalipiiriin.

Uudistus suututtaa keskustalaisia, jotka laskujen mukaan menettävät paikkoja. Erityisen raivoissaan on Varkauden **Kari Rajamäki** (sd.), joka hetken luuli pääsevänsä suuren Itä-Suomen vaalipiirin keskelle. Nyt hän jää rajakunnan edustajaksi ja joutuu käyttämään naapurivaalipiirin lentokenttää.

Voittajia ovat vihreät sekä Kotkan vanha kommunisti **Pentti Tiusanen**, joka jo viime kevään vaaleissa kalasti ääniä Etelä-Savon hylkeiltä mutta jäi rannalle.

Voittaja on myös suomalainen vaalijärjestelmä. Oikeusministeri **Tuija Braxin** (vihr.) ja keskustan puoluesihteerin **Jarmo Korhosen** keksimä ylivertaisen sekava ja monimutkainen vaalijärjestelmä jäi historian naurettavaksi.

Tasavero taustalla

Kuntauudistuksessa keskusta on varovasti palaamassa vanhaan ideaansa maakuntahallintoon. Kovin arastellen entisen työtoverin Jyrki Kataisen politiikan arvosteleminen Mari Kiviniemeltä vieläkin sujuu.

Pääkaupungin kovan kokoomuskolmikon, **Ben Zyskowiczin**, **Jan Vapaavuoren** ja **Sari Sarkomaan** kanssa ei kuitenkaan loputtomasti voi anteeksi pyydellä. Puheenjohtajavaalikin lähestyy.

SDP oli valinnut ryhmäpuhujakseen kovan linjan tamperelaisen **Hanna Tainion**. Tämä kannatti suurkuntia täysin rinnoin, mutta salin demarit puhuivat varovammin. Pirkanmaan edustajista painoi hiukan jarrua Sastamalan **Arto Satonen** (kok.), joten ei hallitus ole veistetty yhdestä puusta.

Pääministeri Jyrki Katainen torjui kuntien tehtävien siirtämisen valtiolle toteamalla, että samat ihmisethän ne verot maksavat.

Kyllä maksavat mutta aivan eri suhteessa. Valtion vero on progressiivinen ja kuntavero ei ole. Kuntauudistus näyttää olevan kokoomukselle taas yksi keino siirtyä kohti tasaveroa. Demareille kiusallista, mutta oppositio nukkuu.

PEKKA ALAROTU

VIIKON VÄRSSY

Tuli pyryistä paha hätä eteen
ajaa iso kylä lunta meriveteen
näin saavat tuhannet autot tilaa
tutkittu: ei lumiralli vettä pilaa
kevätpäivän työnä tavallista
kipataan parituhatta lavallista

ajaa hinaajalla ympyrää musikka
virkansa tärkeä: sekoituslusikka
välillä sohjossa suuntaa vaihtaa
pahan olon tunteen, estää, kaihtaa
vispilöinä kaivinkoneetkin töissä
ei lumi vuoriksi jäädy, pakkasöissä

On Helsingin väen ilo ja onni
tuo kadun saasteeton lumitonni
ei öljyä, lyijyä, virtsaakaan lain
kuin valkeinta vitiä kaikki ain
tätä onkin jo syytä ihailla, palvoa
ja muistaa Multian mummoa valvoa

JUHA AALTOILA

MARKKU VUORIKARI

”Kumpikin tietää yhdestä sanasta, mitä toinen tarkoittaa”, Kallepekka Toivonen kuvaa yhteistyötä isänsä Esa Toivosen kanssa.

Isän ja pojan sopuisa kimppa

Agronomi Esa Toivonen, 87, on kaikki eläkevuotensa osallistunut kasvinviljelytilan kevät- ja syystöihin poikansa kanssa. ”Nykyään tyydyn jo kevyempiin hommiin. En ole enää mikään voimailija.”

NURMIJÄRVI (MT)

Sukupolvenvaihdoksesta Myllymäen tilalla on pian kulunut parikymmentä vuotta. **Esa Toivonen** luopui isännyydestä hiukan tavallista iäkkäämpänä eli 69-vuotiaana.

Kiirettä ei ollut. Kunto oli hyvä, ja tuleva isäntä **Kallepekka Toivonen** työskenteli palkkatöissä Maatalousyrittäjien eläkelaitoksessa Melassa.

Päätoimiseksi viljelijäksi Kallepekka ryhtyi viisi vuotta sitten.

Joutenolo ei houkutellut luopujaa eläkkeelläkään. Esa Toivosesta tuntui luonnolliselta jatkaa työntekoa.

”Elämä talossa jatkui pitkään ennallaan. Tilan johtamisen lisäksi Kallepekka kävi töissä ja illat teki talon töitä.”

Kyntämisen iloa

Nyt ikä painaa sen verran, että raskaimmista töistä on ollut järkevä luopua. ”Kuivurin rappusissa en viitsi enää kiivetä.”

Traktorin pukilla jaksaa vanhakin heilua. Ohjauspyörän kääntely on Toivosen mielestä kevyttä puuhaa verrattuna oman isännyyden alkuaikoihin.

”Siihen aikaan tarvittiin hartiavoimia avuksi, kun traktorin etupyörä painui multaan. Ohjaustehostin tuli vasta 60-luvulla.”

Toivonen nauttii yhä kyntämisestä. Se on työtä, jonka tulosta voi seurata kierros kierrokselta. Taidot tulivat punnittua jo 50-luvulla, kun Toivonen kunnostautui kynnön pitäjämestaruuskisoissa.

”Viime syksynä tein kynnöt vielä pääosin. Puimuria ajan tarvittaessa.”

Sanatonta ymmärrystä

Esan ja Kallepekan yhteistyö sujuu sopuisasti.

”Saatan joskus ihmetellä Kallepekan ratkaisuja, mutta ei siitä sen enempää. Hän on ne suunnitellut ja sillä siisti. Täytyy tietää, kuka mistäkin vastuun kantaa.”

Kallepekka, 50, ei muista menneiltä vuosilta yhtään riitaa.

”Isä ei ole millään lailla pyrkinyt päättämään minun puolestani. Meidän välillämme on sanatonta ymmärrystä. Kumpikin tietää yhdestä sanasta, mitä toinen tarkoittaa.”

”Onhan se totta, että monissa sukupolvenvaihdoksissa ongelmia tulee, kun vanhempi polvi jää lähelle asumaan.”

Vuosien mittaan Kallepekka on hämmästellyt isän jaksamista. Hän ei tiedä ketään toista, joka yhtä iäkkäänä vielä ajaisi puimuria.

”Eihän meitä yli 80-vuotiaita viljelijöitä muutenkaan paljon ole”, Esa huomauttaa.

Kallepekan työura olisi mennyt toisin ilman isän työpanosta. ”Jostain olisi pitänyt saada työvoimaa tai jäädä paljon aiemmin pois palkkatöistä.”

Maisema kuin taulu

Esa ja **Pirkko Toivosen** ikkunoista avautuu maisema suoraan tilan pelloille. Matkaa päärakennukseen kertyy vajaa kilometri.

”Meillä on joka päivä uusi taulu tässä katseltavana”, Esa sanoo.

”Kesällä on kaikkein ihaninta, kun ruis heilimöi”, Pirkko, 83, täydentää.

Asuinpaikka on kummallekin puolisolle tärkeä. Puuhaa riittää talvellakin, esimerkiksi lumitöitä ja saunapuiden pilkkomista.

Hirsitalon lämmitys sujuu huolettomasti maalämmöllä.

”Jos olisi muutettu kerrostaloon, Esa olisi varmaan jo kuollut”, Pirkko-puoliso arvelee.

Pirkko leipoo joka toinen kuukausi kuminalla maustettuja reikäleipiä pojan ja oman perheen tarpeisiin. Taikinajuuri on ainakin sata vuotta vanha. ”Esan äiti toi juuren taloon tullessaan.”

Matkoja maailmalle

Esa ja Pirkko Toivosen yhteinen taival alkoi 50-luvun puolivälissä. Vakaa ja rauhallinen maanviljelijä sai rinnalleen Viipurissa syntyneen karjalaisen persoonan.

”Senhän näkee jo kilometrin päähän, että mie oon karjalainen.”

Perheeseen syntyi tytär ja kaksi poikaa. ”Kun pojat olivat teini-iässä, sanoin, että sopikaa keskenänne, kumpi jatkaa ”, Esa kertoo.

Maalaiselämän vastapainoksi pariskunta on matkaillut ympäri maailmaa. Afrikan maista on paljon hauskoja muistoja.

”Safarilla on katsottu isoja otuksia silmästä silmään sarvikuonosta lähtien”, Esa kertoo.

Toivoset viihtyivät aikoinaan yhdessä myös Lapin hiihtoladuilla. ”Onneksi kaikki tämä huvittelupuoli on ollut yhteistä”, Pirkko sanoo.

”Mieli ei muutu”

Pirkko on yhä innokas hiihtäjä. Vauhdikkaasta menosta on pitänyt hiukan tinkiä. ”Totta kai sen vanhenemisen huomaa. Enää en uskalla laskea isoja mäkiä.”

”Mieli ei muutu, se on kyllä kumma.”

Esa on kiitollinen suhteellisen hyvästä terveydestä. ”Voimat kyllä häviävät tässä iässä paljon helpommin kuin niitä saa hankittua.”

”Välillä räiskyy”

Esalla riittää voimia peltotöiden ohella muihinkin harrastuksiin, kuten lukemiseen. Hän toimii myös Nurmijärven sotaveteraanien puheenjohtajana.

19-vuotiaana hän kunnostautui jatkosodassa muun muassa ilmatorjuntatykistön tulenjohtotehtävissä Helsingissä.

Elämä puolison kanssa tuntuu Esa Toivosen mielestä juuri siltä kuin sen tuleekin tuntua.

”Onhan se ilman muuta selvää, että välillä räiskyy ja välillä on tasaisempaa. Mitään peruuttamatonta ei ole tapahtunut.”

Pirkko Toivonen on samaa mieltä. ”Aina on löydetty kompromissi.”

TARJA HALLA

TÄYTTÄ ELÄMÄÄ

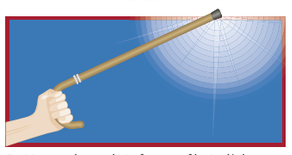

Juttusarja esittelee valintoihinsa tyytyväisiä senioreita.

Kun pojat olivat teini-iässä, sanoin, että sopikaa keskenänne, kumpi jatkaa.

ESA TOIVONEN

Ohjauspyörän kääntely ei enää vaadi hartiavoimia, Esa Toivonen toteaa.

”Mieli ei muutu, se on kyllä kumma”, Pirkko Toivonen pohtii vanhenemista.

FAKTAT

Kuminaa, viljaa ja öljykasveja

Myllymäen tilalla on viljeltyä peltoa vuokramaineen 185 hehtaaria.

Viljelyala on miltei kaksinkertaistunut vuoden 1994 sukupolvenvaihdoksen jälkeen.

Tärkein viljelykasvi on kumina. Viljakasvien lisäksi merkittäviä ovat öljypellava, rapsi ja camelina.

Suvun kolmas isäntä on Kallepekka Toivonen. Puoliso Anja työskentelee Melassa.

Esa Toivonen toimi tilan isäntänä vuodesta 1954 vuoteen 1994.

Tilakaupan jälkeen Esa Toivonen on osallistunut kiireellisiin peltotöihin.

Mäntsälän Hirvihaaran kartanon pehtoori Voitto Toivonen osti Myllymäen tilan Vantaanjoen rannalta vuonna 1912.